

ایست به صادرات محصولات کشاورزی

جمعی از صادرکنندگان محصولات کشاورزی به دنبال تعلیق کارت‌های بازرگانی به اتحادیه ملی محصولات کشاورزی نامه نوشتند و اعلام کردند که این اقدام منجر به دیو شدن کانتینرهای حامل محصولات کشاورزی فسادپذیر در بنادر کشور شده است. آنها بر این باورند که اقدام‌های غیرکارشناسی ضمن ایجاد خسارت به همه اقشار تولیدکننده و صادرکننده، منجر به توقف صادرات و فاسد شدن محصولات آماده صادرات می‌شود؛ درحالی‌که صادرات میوه و تره‌بار و محصولات فسادپذیر، باید به سرعت انجام شود و نباید به تاخیر بیفتد.

به دنبال تعلیق تعدادی از کارت‌های بازرگانی از سوی سیاست‌گذاران تجاری، شماری از صادرکنندگان محصولات کشاورزی در قالب نامه‌ای به این تصمیم اعتراض و اعلام کردند که این اقدام باعث تعطیلی صادرات آنها خواهد شد. در این راستا به تازگی نامه‌ای از سوی اتحادیه تولیدکنندگان و صادرکنندگان میوه و تره‌بار استان البرز خطاب به اتحادیه ملی صادرات محصولات کشاورزی نوشته شده است و به نظر می‌رسد، این گونه اقدامات می‌تواند به دو ضلع «تولید» و «صادرات» خسارت وارد کند. از نگاه صادرکنندگان محصولات کشاورزی، این گونه تصمیمات، ناگهانی و غیرکارشناسی است و از این جهت باعث متوقف شدن صادرات خواهد شد. از دیدگاه آنها در شرایطی که تحریم‌های اقتصادی محدودیت‌هایی را برای فعالان اقتصادی ایجاد کرده و از سوی دیگر شیوع ویروس کرونا خسارت‌هایی را به آنها وارد آورده است، دولت باید نسبت به تشویق صادرکنندگان اقدام کند، نه اینکه به جای تشویق مانع و ایست صادراتی در مقابل آنها قرار دهد. البته پیش از این گام‌تنبیهی تازه هم، صادرکنندگان نمی‌توانستند به راحتی اقدام به صادرات کنند. مشکلاتی مانند «ممنوعیت‌های صادراتی»، «ضعف در زیرساخت‌های صادراتی»، «مساله رفع تعهد ارزی» و همین‌طور «تصمیمات ناگهانی و بدون پیش‌آگاهی» از دیگر مشکلات صادرکنندگان به شمار می‌رود که در سال‌های اخیر با آن مواجه بودند. در حال حاضر، ارزیابی کلی صادرکنندگان از تصمیم سیاست‌گذار مبنی بر تعلیق کارت‌های بازرگانی این است که این اقدام به کلی صادرات حوزه کشاورزی و غذایی را تحت تأثیر قرار می‌دهد. در واقع مطالبه آنها این است که در شرایط فعلی که سایه کرونا بر بخش صادرات افکنده شده است، سیاست‌گذار به فکر راهکارهای حمایتی از تولید و صادرات باشد.

صادرکنندگان کشاورزی در این نامه آورده‌اند: اقدام ناگهانی و غیرکارشناسانه اخیر بانک مرکزی، سازمان توسعه تجارت و به تبع آن سازمان صنعت، معدن و تجارت استان‌ها برای به تعلیق درآوردن کارت‌های بازرگانی صادرکنندگان محصولات کشاورزی منجر به دیو شدن کانتینرهای حامل محصولات کشاورزی فسادپذیر در بنادر کشور شده است. این اقدام غیرکارشناسی ضمن ایجاد خسارت به همه اقشار زحمتکش تولیدکننده و صادرکننده منجر به توقف صادرات و فاسد شدن محصولات آماده صادرات شده است.

ضرورت گشایش در صادرات

اما رضا نورانی، رئیس اتحادیه ملی محصولات کشاورزی ایران در گفت‌وگو با «دنیای اقتصاد» با ارائه توضیحاتی درباره جزئیات این نامه نگاری گفت: ما بارها به سازمان توسعه تجارت، وزارت صمت و کسانی که برای صادرات تصمیم‌گیری می‌کنند، گفته‌ایم که صادرات میوه و تره‌بار و محصولات فسادپذیر، محصولاتی هستند که باید به سرعت در موردشان اقدام شود، یعنی صادرات آنها نباید به تاخیر بیفتد. اینکه در اتاق‌های در بسته برای صادرات تصمیمات غیرکارشناسی و ناگهانی گرفته می‌شود، باعث می‌شود که صادرکنندگان به جای تشویق، تنبیه شوند، آن هم در دورانی که تحریم وجود دارد و همین‌طور کرونا صادرکنندگان را در تنگنای اقتصادی قرار داده است. او افزود: از سوی دیگر زیرساخت‌های صادراتی ما مهیا نیست و صادرکنندگان بدون اینکه بیمه فسادپذیری کالا داشته باشند، کار صادرات را با ریسک انجام می‌دهند. در دوران تحریم سیاست ما این است که صادرات مانع به صورت مویرگی و دور زدن انجام شود، از این رو هزینه صادرات مویرگی بسیار بالاتر از صادرات روان و آسان است. در نتیجه اگر کمترین آسیبی به صادرات میوه و تره‌بار در مسیر وارد شود، همان‌جا کالا دور ریخته می‌شود و کسی هم پاسخگو نیست. نورانی ادامه داد: با این وجود در آبان سال ۹۷ تصمیم گرفتند صادرکنندگانی که تا یک میلیون دلار صادرات دارند مطابق دستورالعمل بانک مرکزی از تعهد ارزی معاف باشند، از سوی دیگر اعلام کردند که صادرکنندگان باید ارز سال‌های ۹۷ و ۹۸ خود را وارد سامانه نیما کنند. همچنین گفته شد که ۲۰ درصد از ارز خود را به صورت اسکناس برگردانند. طی پنج ماه گذشته مرزها بسته بوده و سفرهای هوایی متوقف شده است. در این شرایط صادرکننده چطور می‌تواند ارز بیاورد و در سامانه نیما عرضه کند؟ صحبت‌هایی که در این شرایط برای بازگشت ارز مطرح می‌شود، غیرکارشناسی و غیرمسئولانه است. به جای اینکه در این مقطع به جهش تولید و جهش صادرات فکر کنیم، متأسفانه ایست‌های صادراتی روز به روز زیادتر می‌شود. در واقع به جای فرصت‌سازی، فرصت‌سوزی می‌کنیم.

رئیس اتحادیه ملی محصولات کشاورزی ایران تصریح کرد: در بازاری فعالیت می‌کنیم که بسیاری از کشورهای جهان میوه و تره‌بار خود را به آنجا صادر می‌کنند. باید با نرخ‌های آنها رقابت و چانه‌زنی کنیم تا بتوانیم محصول مان را بفروشیم. امروز روزی نیست که مسوولان مقررات و بخشنامه‌هایی را تدوین کنند که هیچ‌گونه راهکار عملی ندارد. صادرکنندگان کشاورزی ظرفیت بالایی را برای صادرات دارند، ولی برخی از این کالاها نسبت به سایر کالاها، ارزش پایین تری دارد. به عنوان نمونه اگر صادرکننده‌ای یک کانتینر سبزی صادر کند، حدود ۲۵۰۰ دلار ارزش کالایی دارد. بنابراین صادرکننده نمی‌تواند ارز خود را دیو کند که بعد به یک واردکننده بدهد. ناچار است به صورت هفتگی یا دو هفته یکبار ارز خود را از طریق صرافی‌های محلی واگذار کند و در اینجا به حساب اش ریال واریز کنند. بانک‌های ایرانی در کشورهای خلیج فارس وجود دارند، صادرکننده حاضر است که ارز خود را به بانک‌های ایرانی بدهد و بانک‌های ایرانی آن را به نرخ روز تبدیل کنند و ریال آن را به صادرکننده بدهند. یا اینکه تهاوت کنند و ثبت سفارش بدون انتقال ارز انجام شود. یعنی سه راهکار وجود دارد. به عنوان نمونه سالی ۴۰۰ میلیون دلار فقط موز وارد کشور شده است. آیا ارز آن را بانک مرکزی داده است؟ خیر، این گونه نیست. این ارزهای خرد و کوچکی است که در صرافی‌ها جمع شده است و صادرکننده آن می‌خرد و واردات موز یا کالای دیگر انجام می‌دهد.

نورانی با انتقاد از تعلیق کارت‌های بازرگانی صادرکنندگان محصولات کشاورزی و میوه تره‌بار گفت: کارت‌های بازرگانی صادرکنندگان میوه و تره‌بار را تعلیق کردند و دو روز کالاهای شان در بندرعباس مانده است، برای همین صادرکنندگان استان‌های مختلف شکواییه‌ای برای ما نوشتند و گفتند که اگر قرار است روال به این شکل پیش برود، صادرات مان را تعطیل کنیم. قرار نیست صادرکننده‌ای که تمام زندگی اش روی آب است و کار صادرات انجام می‌دهد به جای اینکه تشویق شود، تنبیه شود. کالایی که یک روز در بندرعباس می‌ماند، کیفیت اش را از دست می‌دهد و دیگر قابل صادرات نیست و نمی‌توان آن را در بازاری که از همه دنیا کالا می‌آید، فروخت. آن هم به خاطر تصمیمات یک شبه و تعلیق کارت‌های بازرگانی صادرکنندگان. این حرکت ضد صادرات و تولید است. وی گفت: نباید برای تولیدکننده‌ای که با مشقت‌های فراوان در دوران تحریم و کرونا و با هزینه‌های سنگین نهاده‌های تولید را تهیه می‌کند، ایست صادراتی ایجاد کنیم. با این تصمیم کسانی را آزار می‌دهیم که هم تولیدکننده و هم صادرکننده بودند و آنها امروز گرفتار این ناامنی شده‌اند.